

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-O.431.16.2016.HM

Warszawa, 10 stycznia 2017 r.

**Pan
Józef Rostkowski
Wójt Gminy Zaręby Kościelne
ul. Kowalska 14
07-323 Zaręby Kościelne**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 16, 19 i 20 września 2016 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Zaręby Kościelne.

Przedmiot kontroli obejmował tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w zakresie:

- opracowywania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 16 września 2016 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń w dniu 16 grudnia 2016 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Wojewoda Mazowiecki ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działalność Urzędu Gminy w Zarębach Kościelnych w skontrolowanym zakresie.

Stosownie do art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Rada Gminy Zaręby Kościelne przyjęła w dniu 31 marca 2011 r. *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zaręby Kościelne na lata 2011–2015*, a następnie w dniu 31 marca 2016 *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 w Gminie Zaręby Kościelne*, choć w nazwie własnej ww. *Programów* nie uwzględniła dyspozycji ww. artykułu w części dotyczącej ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Niemniej jednak, dokonanie przez organ kontroli oceny stopnia realizacji ww. *Programów* utrudniał brak mierników dla ustalonych celów, zadań i efektów oraz nieustalenie harmonogramów działań w poszczególnych latach. Jednocześnie wobec nieokreślenia w *Programach* sposobu monitorowania przez organy gminy realizacji zadań przez Zespół Interdyscyplinarny oraz nieustalenia terminów i osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań, realizacja *Programów* nie była dokumentowana. Natomiast ze sporządzonej, na potrzeby kontroli, przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego informacji wynika, że zaplanowane w *Programie* na lata 2011–2015 zadania realizowane były w szczególności poprzez udostępnienie mieszkańcom gminy dostępu do materiałów edukacyjno-informacyjnych i organizację w szkołach dla dzieci i młodzieży warsztatów, programów profilaktycznych, konkursów i zajęć edukacyjnych na temat przemocy oraz zapewnienie szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Jednocześnie zwrócono uwagę na powielanie w *Programie* zadań, których obowiązek realizacji na każdą gminę nakłada już ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a w sposób szczegółowy określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W myśl art. 9a ust. 15 ustawy Rada Gminy Zaręby Kościelne podjęła w dniu 28 czerwca 2011 r. Uchwałę nr VI/41/11 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Niemniej jednak, szczegółowe zasady funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego zostały dookreślone w Regulaminie Zespołu Interdyscyplinarnego, stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 53/2011 Wójta Gminy Zaręby Kościelne z dnia 10 grudnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Zaręby Kościelne, podczas gdy w świetle ww. przepisu ustawy wszelkie regulacje dotyczące zespołu interdyscyplinarnego powinny być ustalone przez radę gminy. Należy zatem wskazać na konieczność uchylecia Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Zaręby Kościelne przez Wójta Gminy Zaręby Kościelne w trybie w jakim został on przyjęty, a wszelkie zasady funkcjonowania Zespołu dookreślić w uchwale przez Radę Gminy Zaręby Kościelne. Zwrócono też uwagę na zapis § 5 ust. 1 Regulaminu mówiący, że osoba zgłaszająca

sprawę ustala z przewodniczącym skład grupy roboczej, podczas gdy w myśl art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, grupy robocze tworzy zespół interdyscyplinarny. Zapis ten mógł mieć wpływ na nieuprawnione powoływanie grup roboczych przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego zamiast przez Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny w Zaręczach Kościelnych działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Wójtem Gminy a podmiotami, o których mowa w art. 9a ust.3 pkt 1, 2, 4, 5 i 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dotychczas pomimo obecności przedstawiciela Policji w Zespole nie zostało zawarte porozumienie z Komendą Powiatową Policji w Ostrowi Mazowieckiej, mimo takiego obowiązku wymaganego na podstawie art. 9a ust. 8 ww. ustawy. Jednocześnie zwrócono uwagę na zapis § 2 lit. e w zawartych z podmiotami porozumieniach, stanowiący o zapewnieniu zastępstwa w przypadku usprawiedliwionej nieobecności/niemożności udziału wyznaczonego członka w pracach Zespołu, który jest niezgodny z art. 9a ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, bowiem członkiem zespołu interdyscyplinarnego może być tylko osoba powołana przez Wójta.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego przed przystąpieniem po raz pierwszy do wykonywania zadań w Zespole Interdyscyplinarnym składali oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych, które uzyskają przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz o znajomości przepisów o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym, zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W świetle protokołów i list obecności w kontrolowanym okresie odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w żadnym z nich nie uczestniczył przedstawiciel Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej oraz przedstawiciele oświaty, pomimo obowiązku uczestnictwa wynikającego z zapisu art. 9a ust.13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz postanowienia § 2 lit. c *Porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zaręby Kościelne* zawartego między Wójtem Gminy Zaręby Kościelne a dyrektorem Publicznego Gimnazjum w Zaręczach Kościelnych. Natomiast szablonowe protokoły z posiedzeń Zespołu nie odnosiły się do konkretnych spraw omawianych przez Zespół oraz nie zawierały zgłaszanych przez poszczególnych członków uwag i wniosków oraz zajętego przez Zespół stanowiska w prowadzonych sprawach.

Stosownie do art. 9a pkt 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obsługę organizacyjno-techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zapewniał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaręczach Kościelnych. Jednak

dokumentacja nie zawierała znaków spraw i spisu spraw w danym roku oraz nie była opatrzona datą wpływu dokumentacji do Ośrodka, co utrudniało prowadzenie kontroli.

W kontrolowanym okresie procedura „Niebieskie Karty” była wszczęta przez Policję i oświatę (w jednym przypadku) w stosunku do 11 rodzin, w tym 6 z małoletnimi dziećmi. W 10 sprawach sprawcami przemocy byli mężczyźni nadużywający alkoholu. W większości przypadków działania w ramach procedury prowadzone były przez dwuosobowe grupy robocze składające się z przedstawiciela OPS i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W okresie tym procedurę „Niebieskie Karty” zakończono w stosunku do 6 rodzin z powodu ustania przemocy na podstawie § 18 ust. 1, pkt 1 rozporządzenia, pomimo że w 4 przypadkach zakończenie procedury powinno nastąpić z powodu braku zasadności podejmowanych działań na podstawie § 18 ust. 1, pkt 2 rozporządzenia.

W wyniku analizy wszystkich prowadzonych procedur stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego nie prowadziła żadnej dokumentacji na potwierdzenie, że przekazała formularz „Niebieska Karta - A” członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez § 8 ust. 1 wyżej wymienionego rozporządzenia,
- w 7 przypadkach nie było daty wpływu formularza „Niebieska Karta-A” do przewodniczącej Zespołu lub GOPS w Zarębach Kościelnych, pozwalającej ocenić, że jego przekazanie przez podmiot, który wszczął procedurę nastąpiło niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury,
- w 2 sprawach, w związku z dopuszczeniem się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie oraz wypełnieniem i przekazaniem formularza „Niebieska Karta - A” przez Policję, nie wypełniono formularza „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym dla udokumentowania nowego zdarzenia, mimo obowiązku wynikającego z § 9 ust. 2 rozporządzenia,
- członkowie grup roboczych stosowali druk formularza „Niebieska Karta – C’ niezgodny z wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
- wypełniony przez oświatę formularz „Niebieska Karta – A’ był niezgodny z wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Pomimo, że prowadzone procedury obejmowały rodziny z małoletnimi dziećmi skład grup roboczych nie uwzględniał przedstawicieli oświaty lub ochrony zdrowia, a także kuratora sądowego gdy był ustanowiony w rodzinie. Stosownie do § 16 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, grupy robocze opracowały indywidualne plany pomocy dla osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie i ich rodzin, lecz uwzględniały one wyłącznie działania dla przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz sporadycznie Policji. Natomiast działania wynikające z indywidualnego planu pomocy były dokumentowane tylko przez pracownika ośrodka pomocy społecznej, pomimo obowiązku dokumentowania wszystkich działań i efektów na podstawie art. 9b ust.3 pkt 3 ustawy i § 10 ust 1 ww. rozporządzenia przez wszystkie podmioty uczestniczące w jego realizacji.

Za stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponoszą Pan Józef Rostkowski Wójt Gminy Zaręby Kościelne i przewodnicząca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przedstawiając powyższe zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu:

1. Dookreślenia nazwy *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 w Gminie Zaręby Kościelne* zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1, pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i jego uzupełnienia o niezbędne mierniki, harmonogramy działań i informacje umożliwiające jego monitorowanie i dokonanie oceny stopnia jego realizacji w każdym roku budżetowym.
2. Dokumentowania i nadzorowania realizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny działań ustalonych w *Programie*.
3. Wycofania ze stosowania Regulaminu działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Zaręby Kościelne w trybie w jakim został on przyjęty.
4. Dookreślenia szczegółowych warunków funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Zaręby Kościelne przez Radę Gminy Zaręby Kościelne w drodze uchwały, stosownie do art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
5. Datowania wpływu „Niebieskiej Karty – A” na formularzu przez przewodnicząc/ego/ą Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Dokumentowania faktu przekazania przez przewodniczącą ZI formularza „Niebieska Karta – A” członkom ZI lub grupy roboczej w terminie 3 dni od dnia jego otrzymania.
7. Zawarcia porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym z Komendą Powiatową Policji w Ostrowi Mazowieckiej.

8. Tworzenia w indywidualnych przypadkach grup roboczych przez Zespół Interdyscyplinarny, a nie przewodniczącą Zespołu, stosownie do art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
9. Zobowiązania przedstawicieli oświaty oraz kuratorów sądowych do ich uczestnictwa w posiedzeniach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Zaręczach Kościelnych.
10. Zamieszczania w protokołach z posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy ustaleń z jego przebiegu, w tym zgłaszanych przez poszczególnych członków uwag i wniosków oraz zajętego przez Zespół stanowiska w omawianych, konkretnych sprawach.
11. Wypełniania formularza „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia, zgodnie z § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia.
12. Stosowania formularzy „Niebieska Karta – A” i „Niebieska Karta – C” zgodnie z wzorami stanowiącymi odpowiednio załączniki nr 1 i 3 do rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”.
13. Uwzględniania w składzie grup roboczych również innych przedstawicieli podmiotów, których kompetencje są niezbędne do udzielenia pomocy wszystkim członkom rodziny dotkniętej przemocą, w szczególności dzieciom.
14. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz ich efektów przez wszystkich członków grupy roboczej i podmioty zobowiązane do ich realizacji, stosownie do art. 9b ust. 3 pkt 3 i art.9d ust.3 ustawy.
15. Wskazywania w protokole, adekwatnej do sytuacji rodziny, przyczyny i podstawy prawnej zakończenia procedury „Niebieskie Karty”.
16. Prowadzenia dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego zgodnie z Instrukcją kancelaryjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaręczach Kościelnych stanowiącą załącznik do zarządzenia Nr 5.2013 kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaręczach Kościelnych z dnia 16.10.2013 r.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego. Zastrzeżenia należy kierować na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku niezłożenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce, ul. Gorbatowa 15, 07-410 Ostrołęka.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Marcin Wodziński
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej